

Republika e Kosovës
Republika Kosova – Republic of Kosovo
Kuvendi – Skupština – Assembly

VI Saziv
Prolećna sesija

Komisija za ekonomski razvoj, infrastrukturu, trgovinu, industriju i regionalni razvoj.

Sednica br.36/2018

Priština, 11.7.2018, 11:00

Zgrada Skupštine, sala N-10

ZAPISNIK

Prisustvovali su: Sala Berisha-Shala, predsednica, Hykmete Bajrami, Mimoza Kusari-Lila, Memli Krasniqi, Gani Dreshaj i Duda Balje, članovi. Prisustvovali je i Salih Zyba, iz PG LVV, koji nije član Komisije

Odsutni : Dardan Sejdiu, prvi zamenik predsednice, Adem Hoxha, drugi zamenik predsednice, Liburn Aliu, Glauk Konjufca, i Bilall Sherifi, članovi.

Pozvan : Valdrin Lluka, ministar za ekonomski razvoj.

Ostali prisutni: Lulzim Demolli, Shahe Kukaj-Krasniqi, MER; Jalit Isufi, Sejdi Hoxha – Pošta Kosova, Emine Shehu – Skupština Kosova; Blerta Abazi - PG Vetëvendosje; Liridon Abazi – SEEFF; Gentian Berbat i – KDI; Adelinë Sahiti – KTV; Suzana Bytyçi – Ekonomia Online; Sanie Isufi – Koha Ditore; Mirjeta Dervishi – Kosova Post; Visar Krasniqi – RTK i Majlinda Doda - Radio Kosova.

Osoblje za podršku Komisiji: Armend Ademaj, Muhamet Morina, Besim Haliti, Veton Raci i Nurie Morina.

Predsedavala je: Sala Berisha Shala, predsednica Komisije.

Dnevni red

1. Usvajanje dnevnog reda;
2. Izveštaj od strane ministra Valdrin Lluka, o stanju u javnom preduzeću „Pošta Kosova AD“ ;
3. Razno.

Predsednica je konstatovala da su ispunjeni uslovi i otvorila je rad sednice.

1. Usvajanje dnevnog reda;

Dnevni red je usvojen bez izmena

2. Izveštaj od strane ministra Valdrin Lluka, o stanju u javnom preduzeću „Pošta Kosova AD“

Predsednica – je naglasila da je u prethodnim sednicama Komisije zahtevano da se poziva Ministar za ekonomski razvoj kako bi izveštavao o stanju u JP Pošta Kosova, A.D. kao i predstavnici pošte da objašnjavaju finansijske i ostale probleme u ovom preduzeću. Poslanike najviše zanima sprovođenje Sporazuma između MER-a i Pošta Kosova u vezi nadoknade poštanskih univerzalnih i rezerviranih usluga pruženih od Pošta Kosova, ali i o izazovima i finansijskim problemima kroz koje prolazi ovo JP. U nastavku je zahtevala od ministra i predstavnika da poslanicima objašnjavaju ta pitanja.

Valdrin Lluka, ministar za ekonomski razvoj, je rekao da što se prvog kvartala ove godine tiče pošta ima opadanje u profitu i prodaji. Trend nastavlja da bude negativan. Počeli smo sa merama za smanjivanje troškova u Telekomu Kosova, među njima je i smanjivanje zakupa za objekte gde je smešten Telekom a to je uticalo i na poštu Kosova jer od Telekoma dobije oko 4.5 miliona € ili 40% svih prihoda što znači direktno utiče i na prihodima pošte. Ovog meseca Bord Telekoma je odlučio za smanjivanje zakupa za 20% i sada u razmatranju smo oblika saradnje kako bi videli mogućnosti za pomoć Pošti Kosova a to je liferisanje socijalnih šema kako bi pomogli ali i druge mogućnosti za obezbeđenje opstanka. Moramo voditi računa i o broju radnika i prosečnoj plati 770 – 780 €, poslednji meseci, bilo je problema za plate i to je stanje rešeno zahvaljujući mom posredovanju.

Halit Isufi, predsednik Borda “Posta e Kosovës” A.D. je rekao da je Pošta Kosova od odvajanja od telekoma je nasledila godišnje tri miliona € gubitka. Prve godine smo počeli sa smanjivanjem troškova, smanjivanjem plata i uspehi smo da u 2016 i 2017. postojimo pozitivno, ne računajući amortizaciju. Nasledili smo samo dve usluge nakon odvajanja a danas smo lansirali nekoliko desetina drugih usluga. Licencirani smo od CBK-a da delujemo i kao nebankarska finansijska institucija za obavljanje platnih usluga. Aktuelno liferišemo deo socijalnih šema , ali imamo dovoljne kapacitete i za ostale državne šeme. Zbog jednostranog smanjivanja plaćanja za zakup od Telekoma, naišli smo na finansijske probleme a izazov je i ne sprovođenje sporazuma o univerzalnim poštanskim uslugama.

Sejdi Hoxha, izvršni šef “Posta e Kosovës” A.D. je naglasio da je Pošta Kosova odvojeno od PTK-a od 2012.god. i formirano je kao javno centralno preduzeće. Kao jedinica poslovanja u sklopu PTK-a poslovala je mesečnim finansijskim gubicima od oko 300.000 €, ili godišnje oko 3 miliona. S obzirom na teško finansijsko stanje nakon procesa odvajanja, Bord i menadžment su preduzeli menadžerske postupke za smanjivanje operativni troškova. Smanjene su plate svim zaposlenima, ukinuto je zdravstveno osiguranje svim radnicima, kao i ostali troškovi u iznosu od 1.5 miliona € godišnje.

Do 2012.god. ovo preduzeće je obavilo samo osnovne poštanske usluge kao i prodaju produkata Telekoma i Vala 900. bivša PTK je investirala u razvoju jedinice Pošte za poboljšanje finansijskog stanja i bord sa menadžmentom su preduzeli konkretne postupke za poboljšanje performanse preduzeća, stvaranjem novih i novatornih usluga. Glavna nova usluga je licenciranje pošte kao nebankarske finansijske institucije, preko koje se obavljaju sve vrste plaćanja ali nove usluge koje su bitno uticale na poboljšanje finansijskog stanja preduzeća. U 2012.god. Pošta je pokrila Kosovsko tržište sa oko 64% dok nakon poboljšanja, u 2016.god. pokrili smo oko 96%. U ovom poštanskom tržištu operišu i poštanske kompanije svetskog renomea ali i domaće privatne. Zakon o poštanskim uslugama obavezuje poštu kao javnog operatera da obavlja univerzalnu poštansku službu, ali za obavljanje te službe pošta stvara godišnji gubitak oko milion €. Jer je obavezna da dnevno dostavlja pošiljke na celoj teritoriji Kosova, uključujući i duboke ruralne zone. Vlada nije pošti pokrila finansijske gubitke koje nastanu pružanjem ove usluge, i ako ima zakonsku obavezu. Raspoložemo sa kapacitetima za raspodelu svih državnih šemi, što će pomoći poboljšanju finansijskog stanja preduzeća.

Predsednica, upoznati smo sa vašim problemima. Aktuelno imamo 23 šeme državnih usluga i verujemo da možemo razmatrati mogućnost kako bi ove usluge pružila pošta, kada se zna da su i cene pružanja tih usluga jeftinije i korisnije nego usluge komercijalnih banaka. Zanima me da znam koje usluge državnih šema pruža pošta aktuelno?

Hykemte Bajrami, naglasila je da problem ostaje što ovo JP troši oko 80% prihoda za plate a oko 90% prihoda dolazi od iznajmljivanja, gde prosečna plata je 770 - 780 €. Što je iznad proseka civilne službe Kosova.

Zahtevala je objašnjenja u vezi univerzalnih poštanskih usluga.

Ministre, vi ste istakli oko 4.5 miliona evra prihoda od Telekoma za zakup ali isto tako ste naglasili da zbog stanja u Telekomu, odlučeno za jednostrano smanjivanje zakupnine za 20% što automatizmom ide na uštrb Pošte Kosova. Kako je moguće da smanjivanje zakupnine bude jednostrano.

U nastavku se zanimala o opštim prihodima u odnosu na prihodu od zakupnine, posebno u situaciji kada finansijsko stanje preduzeća nije dobro i broj od 45 zaposlenih u prošloj godini ne bi bio problematičan ako bi se zamenili penzionisani ili radnici koji su na neki način raskinuli radni odnos.

Memli Krasniqi, je rekao da je činjenica da većina javnih preduzeća u zemlji kao i Pošta, suočavaju se sa finansijskim problemima. Razlika je u tome što je menadžment pošte, kao nijedno drugo preduzeće, preduzelo postupke za poboljšanje finansijskog stanja, smanjivanjem troškova, smanjivanjem plata. Problem ostaje činjenica da su troškovi za plate 80% opštih prihoda.

Bilo bi dobro da bude različitost usluga kako bi prihodi bili isto tako iz različitih izvora. Univerzalne poštanske usluge ostaju problem koji opterećuje poštu od 2014.god. a Vlada ne ispunjava svoje obaveze, čime se stvara milijunski gubitak za Poštu, što nije malo.

Odluka Telekomu za smanjivanje najamnine je situacija u kojoj nema rešenja nego stvaraju se novi problemi. Zahtevam od ministra da znam kako da se ponašamo u odnosu na obavezu prema Pošti za pokrivanje univerzalnih poštanskih usluga i dali može se razmatrati mogućnost davanja podele državnih socijalni šema s obzirom da je apsurdno da se te šeme daju ostalim konkurentima dok je pošta jeftinija. Zanima me da li imate nekorišćene mogućnosti i dali možete naći način da se to iskoristi i da li ste se fokusirali kod podele online nabavki.

Mimoza Kusari -Lila, naglasila je da je realan problem lista za zapošljavanje, ugovori o radu na delu i povećanje broja zaposlenih od političkih stranaka za vreme izbora. Ona je pitala ministra: da li ima kratkoročni plan za izlazak iz krize i srednjoročni i dugoročni plan za opšte restrukturisanje? Koliko posto sredstava je otišlo za reosposobljavanje, koliko u markiranju i brendiranju Pošte Kosova, naglašavajući i probleme sa zakašnjenjem pošiljki od strane pošte.

Gani Dreshaj, je rekao da se država ne može odugovlačiti do beskonačnosti. Moraju se što preduzeti mere i u trenutku falimentiranja preduzeća, odgovorni moraju izaći pred pravdom. Moje je mišljenje da ovo i sve javne preduzeće koje imaju slabu performansu moraju se slati u insolvenciju. Vlada mora preduzeti mere da se što pre prevaziđu ovi bolni problemi.

Salih Zyba, je rekao da ste se kasno setili za rešavanje problema u Pošti Kosova, jednostrano smanjivanje zakupnine od strane Telekomu je neprihvatljiv postupak i pitao o mogućim sindikalnim merama koja se mogu preduzeti u slučaju ne prihvaćanja zahteva. Ona je pitao u vezi broja zaposlenih u Poštu Kosova tokom mandata ove Vlade. Kao i o objektima Pošte na severu zemlje.

Hykmete Bajrami, što se raspodele socijalne šeme tiče, da li mogu tačno da znam koliko Vladi Kosova košta obavljanje te usluge kroz komercijalne banke i koliko će koštati obavljanje preko Pošte?

Valdrin Lluka, odgovarajući na poslanička pitanja rekao je da o navodnim gubicima o univerzalnoj poštanskoj službi u iščekivanju smo potvrđivanje od ARKEP-a. U trenutku kad dobijemo to potvrđivanje, poslaćemo Vladi za diskusiju i da ćemo pravac rešenja ovom pitanju. Vršićemo napore za izdvajanje dela sredstva za 2018.god. a za ostale godine naći ćemo druge oblike. Što se dugoročnog i srednjoročnog plana tiče, Zakon o javnim preduzećima obavezuje sva javna preduzeća da nakon prve godine rada nakon subvencioniranja moraju ući u restrukturiranje i da se stvaraju i da se stvaraju dugoročni i srednjoročni planovi da ta preduzeća budu samo održiva. Oblik pritiska putem ovrhe za povlačenje sredstava nije način jer moramo sesti i da nađemo zajedničko rešenje.

U vezi Odluke Borda za smanjivanje zakupnine, to je posledica teškog stanja u Telekomu i hitna je mera koja se treba ponovno razmatrati jer svesni smo da ova odluka uzrokuje negativni efekat i kod ostalih preduzeća.

Predsednica, je rekla da je veoma značajno amandamentovanje Zakona o javnim preduzećima i potreba za restrukturiranjem, ali i sam njihov stav jer nije povoljan način subvencioniranje od države i teret je budžetu zemlje.

Sejdi Hoxha, izvršni šef "Posta e Kosovës" A.D, rekao je da od odvajanja u 2012.god., negativno smo poslovali. U prvoj godini smo imali 300.000 € gubitaka, u 2013.god. 94% prihoda su bili troškovi za plate, danas imamo 77% prihoda u troškovima za plate što je visok iznos ali to smo uspeali učiniti zahvaljujući smanjivanju plata, zdravstvenih osiguranja i ostalih štednji i tome smo povećali prihod. Dokaz za to su finansijski pregledi koji su revidovani.

Kada se govori o subvencioniranju nije reč o subvencijama pošte nego usluga. Govorilo se i o digitalizaciji usluga, ali imamo dosta institucija kao što su: sudovi, tužilaštva, opštine itd. koji je svoje pismene pošiljke šalju preko Pošte Kosova i tačnost raznošenja je 97-99%.

Što se poverljivosti tiče, prema izveštaju ARKEP-a u 2013.god., poverljivost je bio na nivou od 74% dok u 2017.god. je uspelo do 96%, što je najbolji pokazatelj našeg rada. Problem je činjenica da oko 40% teritorija Kosova se kontroliše od Pošta Srbije i time se uzrokuje ogromna šteta našem tržištu.

U vezi zapošljavanja, veoma smo transparentni i nijedan od njih nije uzet ugovorom na delu ali danas imamo zahtev od svih poštanskih jedinica zemlje za povećanje broja radnika, ali zbog budžeta ne možemo povećati broj zaposlenih.

U vezi zakupnine lokala koje izdajemo, od toga je prihod 4.1 milion € godišnje dok opšti su nam prihodi oko 12 miliona €. Zakupnine se ne mogu rešiti jednostrano jer smo stranka u ugovoru, to moramo zajednički razmatrati. Oko 400.000 eura duga je bilans Kineske pošte prema nama, to su svi faktori koji nama idu u štetu. Imamo nekoliko brzih pošta koje ilegalno funkcionišu i svojim aktivnostima stvaraju nam štete. U vezi zakašnjenja online produkata, problem je kod ubiranja carine. Što se prostora naših objekata tiče, mi koristimo 33% dok ostalo koristi Vala 900.

Predsednica, je naglasila da je dobro što ste prisutni da izveštavate i da razjasnite nejasnoće koje se mogu desiti, kao što je slučaj sa online pošiljkama. Što znači da se u tom slučaju zakašnjenja stvaraju u Carini Kosova.

Nakon rasprave, Komisija je donela ovaj:

Zaključak

Da Komisija monitoriše rad JP „Posta e Kosovës“ A.D. preko Ministarstva i da utiče na dinamizaciju posla ali i samog Ministarstva u monitorisanju javnih preduzeća.

4. Razno.

Tekuća pitanja

Hykmete Bajrami, u vezi Nacrta zakona o građevinskim proizvodima, kada je vršena rekonstrukcija ministarstva, Departman o građevinskim produktima je prešao u sklopu Ministarstva za životnu sredinu, sa kompletnim osobljem. Ovim N/Z zahteva se da se još jednom ovaj departman osniva u Ministarstvu za trgovinu i industriju, što ne mogu podržavati.

Mimoza Kusari – Lila, slažem se sa g-đom Bajrami, to pomeranje osoblja je učinjeno dok sam ja bila ministar, u sklopu tadašnje reforme i obećajem da ću doneti tadašnje preporuke i koja je bila namera za pomeranje ovog departmana.

Komisija se složila da se u narednoj sednici raspravlja u vezi Nacrta zakona o građevinskim proizvodima.

Sednica je završena u 13:00.

Pripremila je:
Jedinica za podršku Komisiji

Predsednica Komisije,

Sala BERISHA SHALA